Ч. 21. Pocztowa należytość opłacono ryczałtem. Львів, неділя 25. травня 1930 р. Рік XXXII.

Виходить що тижня в неділю.
Адреса редакції і адміністрації: „Свобода", Львів, Ринок 10, II. пов.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА
Орган Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чвертьрічно 2 зол. 20 сот. В Америці 2 дол. річно. Зміна адреси 50 сотиків. Поодиноке число коштує 20 сот.

Телеф. Редакції: 29-41.
Телеф. Друкарні: 29-26.

Українці Волині!

Дня 18-го травня відбулись в луцькій окрузі вибори до сойму. Перші вістки, які надійшли з тих виборів з Луцька до Львова, голосили, що до виборів стало дуже мало виборців. Ці вістки підхопила польська преса і раділа, що на Волині збойкотовано вибори. До того, щоби не йти до виборів, накликувала відома одинка і тому польська санаційна преса раділа, що на Волині одинока має впливи, що й українці на Волині є за одинкою або є несвідомими, бо не вміють користати зі свого виборчого права.

Дня 25-го травня відбуваються по всій Волині вибори до сенату. Ставайте всі як один до тих виборів і засвідчіть тим свою політичну свідомість! Голосуйте всі на листу Ч. 18 і докажіть тим свою національну свідомість та розуміння інтересів цілого українського народу!

Хай не забракне при виборчій урні ні одного українця ні українки! Бо цього вимагає добро нашого народу, бо цим примусимо нас шанувати і з нами рахуватися!

Всі, як один, на вибори! Всі, як один, голосуйте на листу Ч. 18!

З приводу волинських виборів.

Один галицький кооператор сказав мені: „Волинь жива, енерґійна, здібна до орґанізації, але дуже не подобається мені її радянофільство". Про це радянофільство кілька слів.

Волинь є відломом великоукраїнської території і спільно з українським народом, що заселює цю територію, пережила або близько відчула визвольну боротьбу. Ця боротьба була тяжка як для народу, так і для його провідників; була тяжка, бо український нарід збудився з кількасотлітнього сну, бо імя його національне було витравлене з душі і серце його українське було дбайливо приспане.

І були вожди, що будили в ньому віру в національний ідеал, і були інші, що будили темні інстинкти, називаючи це комунізмом, большевизмом, анархізмом, та в той спосіб затемнювали його ідеал.

Все це пережив і волинський селянин.

І коли сьогодня в його душі і голові так перепутались ріжні поняття й почуття, коли сельроб під своїм комуністичним плащем має вишивану сорочку з жовто-блакитньою стрічкою і коли навіть сельробівський сенатор в кишені тримає комуністичний маніфест, а в руках церковну свічку й апостола, то крім політичної невиробленосте це пояснюється тим, що на настроях і поглядах мас не міг не лишити своєї печатки дух часу, але не могло також не зростати і не кріпнути національне почуття і національний світогляд і не мають сміливости й відваги такі сенатори рвати з традиціями народніми а мусять до них прихилитись та застосуватись. Тим пояснюється і факт, що єдиний умандатований представник правого сельроба боїться на вічах перед українським селянством признати себе інтернаціоналістом та виступити в обороні комуністичної радяншини.

Мені скажуть, що так званий правий сельроб був хиткий та невикристалізований і тому він упав; що позиція лівих сельробів є ясна, правильна, без домішки шумськізму і інших ухилів і тому, маючи в своїх рядах клясово свідомий, здисциплінований елємент, лівиця добре тримається. Та воно так не є. Трималась і правиця добре, коли було „чим" триматись. Але коли цього „чим" не стало, вона розвалилась разом зі всіми своїми секретаріятами, пресою і іншими „надбаннями". Отже і у лівиці цементуючою силою, яка спонє тих пару десятків хлопців, що на приказ Сенюка гарцюють з дрючками по дубенському та луцькому повітах, є не переконання, не клясова свідомість, не ідейність, а „срібняки".

Сельроб на Волині це не є політична орґанізація, це є лише політичний настрій найбільш темних і несвідомих закутків українського волинського села, до яких сельроби охоче йдуть та в яких знаходять прихильні собі, бо темні елєменти.

Але головною причиною, чому сельробівство так загніздилось на Волині, було те, що поза ними ніхто інший політичної роботи не робив, що при бездільности націоналістичних елємнтів вони мали тут монополь на цю роботу. вони оперували найбільш приманчивими та найскрайнішими кличами, а не було нікого, хто ці кличі розшифрувавби, а сельробів здемаскував.

Але прийшли доповняючі вибори на Волині і явились тут посли Українського Національно-Демократичного Обєднання. Чули на Волині про УНДО, але з оповідань сельробів, які з нього зробили буржуїв, зрадників, угодників і т. д. Увійшли посли в безпосередній контакт з волинською людністю і остання була не мало здивована.

Виявилось, що Обєднання це найчисленніша українська партія, що вона має найбільше своїх послів і сенаторів, що за нею голосувала найбільша частина української людности в Галичині, що коли хтось зробив що для піднесення культурного, національного, чи політичного рівня українського народу в Галичині, то найбільше зробили ті, що є в УНДО, або що йдуть з ним, що національний табор в Галичині має поважні здобутки у всіх ділянках життя, що УНДО є національною партією, до якої належать усі українські соціяльні верстви і селянство і робітництво і інтеліґенція, що нарешті УНДО прямує до ясного національного ідеалу ясним і простим шляхом, не сходячи на манівці.

І людність українська Волині приняла виступи послів з повним вдоволенням, бо національно-політична лінія УНДО є власне тим напрямом, якого тут бракувало та який тут є в повній гармонії зі стремліннями української людности Волині.

І коли на початку послам треба було вишукувати звязки і людей, то сьогодня селяне шукають послів та самі просять до них приїздити. Галичина зрозуміла потребу Волині і Волинь свідомо, щиро, твердо й переконано відгукнулася на зазив до обєднання національних сил, вона приняла і міцно стиснула протягнуту братню руку длятого, щоби спільно нести тяжку долю та боротись за краще завтра.

Доконано один з найповажніших актів на шляху знищення сокальського кордону. Але на цьому ми не повинні спинятись. Прорив зроблено. Акція розвивається. Треба подумати над закріпленням.

Н. Кибалюк.

Дубно, 10. V. 1930.

Повінь на Підкарпаттю.

Наслідком дощів виляли всі ріки на нашому Підкарпаттю, особливо в повітах стрийськім, долинськім, надвірнянськім, станиславівськім і калуськім а також на цілому Покуттю (Косівщина, Коломийщина і Снятинщина). Величезні простори управної землі, сіножатей і городів знайшлись під водою. Загрожені села, так, що поверх тисячку домів треба було покинути. Знищені дороги і мости. Є жертви в людях. Шкоди величезні.

В західній Галичині про повени не чувати, бо там ріки урегульовані.

—о—

Як випали вибори в луцькій окрузі?

Порівнуючи з 1928-им роком вислід теперішніх виборів в окрузі Луцьк—Рівне—Костополь добрий. **З бльокової листи Українського Національно-Демократичного Обєднання ч. 18. вийшло тепер 3-ох послів,** соціялісти-радикали добули 2 мандати і листа Сель-Роб-Єдність — 1 мандат. Таким чином листа ч. 18. добула о 2 мандати більше, як в 1928. р. і листа ч. 22. — о один мандат більше. Листа Сель-Робу-правиці ч. 8. (відкликана), яка в 1928-ому році добула 2 мандати, тепер дістала всього 348 голосів, натомісць один мандат дістав Сель-Роб-Єдність, який в 1928. р. не мав своеї листи.

Варто звернути увагу на цифри голосів, які впали на такі листи, як російська ч. 20, сельробівська ч. 36 і польська „Визволеня" — ч. 3. Між іншим на сельробівську листу голосували в тому повіті, який лежить дальше від границі і який лекше дурити більшовицьким „раєм". Але наразі особливу увагу звертаємо на польську листу ч. 3. Польська листа „Визволеня" ч. 3. дістала 10.299 голосів і бракувало їй лише 500 голосів, щоби провести одного посла. Колиб ще лиш одне українське село не пішло до виборів, то цим причинилосьби до вибору польського посла. Ось що значить потреба всім українцям іти до виборів. **Це хай собі добре затямлять виборці українці при сенатських виборах 25-го травня.**

Всі як один до виборів!

Арештування на Волині.

РІВЕНЩИНА. Нічю з 7. на 8., а потім з 8. на 9. травня арештовано в селі Майкові 23-ох молодих селян, а між ними Степана Семенюка і Надію Стефанську з Тютькович під закидом приналежности до УВО. Початки цеї справи сягають ще листопада 1929 р., коли то в Майкові невідомо ким пострілено Дмитра Осадчука. Ведучи доходження в напрямі намаганого скритого убийства з арт, 49. і 555. часть 11. п. к. поліція спрямувала слідство проти УВО, шукаючи виновників серед молоді села Майкова. Підчас доходження найдено кілька примірників „Сурми" і, як твердить поліція, викрито орґанізацію УВО. На тому тлі відбулися згадані арешти.

Арештованих затримано в поліційних арештах в Майкові, 12. травня відставлено їх по етапу до поліційних арештів в Рівному, а 14. травня до вязниці окружного суду. Тогож дня випустив суд на волю покищо 9 арештованих. У вязниці остали: Семенюк, Стефанська, Юра, Давіз, Антонюк, Вітрук, Войтюк, Чернюк, Коробчук, Тимощук, Шафранський, Медведюк і Данилюк.

В справі арештованих інтервеніював двічі — 13. і 15. травня — посол д-р Володимир Загайкевич, який дня 15. травня мав побачення з арештованими у вязниці. При цьому побаченні порушено і налагоджено справу відвідин арештованих їх родинами і доставлювання арештованим книжок та часописів. Згідно з вязничним реґуляміном дозволено подавати арештованим харчі в понеділки і пятниці передполуднем. Арештовані щиро тішилися відвідинами посла д-ра Загайкевича і просили його про оборону в їх справі.

Посол д-р Загайкевич інтервеніював також в справі Івана Ужинського, Наума Лаворка, Дмитра Лаворка, Василя Кравчука, Юхима Янчарука й Івана Бояра — всіх з Посягви бугринської ґміни, яких арештовано 13. травня на вічу посла Максимовича. По трьох днях їх випущено було на волю під догляд постерунку поліції в Бугрині.

—о—

З передвиборчого руху на Волині.

ДУБЕНЩИНА. 4. травня відбулося районове віче в селі **Косарево.** Промовляли посли Целевич і Вислоцький та п. Кибалюк. Це село належало до сельробівських твердинь, але пізнавши розкладову роботу посла Чучмая, відкинулось від нього. — 5. ц. м. відбулося віче в селі **Тараконові.** Промовляли посол Вислоцький і п. Кибалюк. В селі є кількох радикалів, але вони є людьми релігійними, не задоволені тим, що похорон голови радикальної партії бл. п. посла Бачинського відбувся без священиків, і починають завертати назад. — 6. ц. м. відбулося районове віче у **Волиці Збитинській.** Передтим мав тут віче посол Чучмай з сельробу правиці і хоч село колись було під його впливом, то тепер на вічу виявлювало його руїнницьку роботу, а на вічу Укр. Нац. Дем. Обєднання, на якому промовляли посол Вислоцький і п. Кибалюк, привітали промовців оплесками. — Тогож дня відбулося віче в селі **Липі.** Вічевики висказалися проти руїнницької роботи посла Чучмая, а самого взивали, щоби вступив до УНДО. Всі висловилися за Укр. Нац. Дем. Обєднанням і за листою ч. 18.

Заходом Повітового Комітету УНДО в Дубні відбулося 10 ц. м. віче в **Плоскій.** На віче прибуло парусот громадян з сіл Плоска, Семидуби, Перерось і Дитиничі. Промовляли посол Вислоцький і п. Кибалюк. Настрій дуже гарний. Молодь вийшла з віча зі співом „Ще не вмерла Україна“. Сельроби не мають тут що робити, хоч перше село йшло за 8-ою. Тепер всі заявилися за Укр. Нац. Дем. Обєднанням і листою ч. 18. — 11. ц. м. відбулося віче під голим небом в **Шепетині.** Промовляли посол Целевич і п. Кибалюк. На вічу явилося кілько прихильників „Визволеня“, які хотіли розбити віче, але це їм не вдалося. Настрій в селі дуже гарний. — Тогож дня відбулося окружне віче під голим небом в селі **Туря.** Промовляв посол Вислоцький. Під кінець віча надїхав з Шепитина посол Целевич, якого селяне зустріли гучними оплесками і окликами „слава“. Віче закінчено відспіванням національного гимну. Поліція в числі 8 осіб хотіла перервати спів, але це їй не вдалося, а після відспівання національного гимну всі спокійно розійшлися. Передтим в селі Туря влаштував був посол Чучмай сельробівське віче, але селяне не дали йому й говорити. — Тогож дня відбулося віче в селі **Столбець.** Промовляли посол Вислоцький і Целевич. В 1928. р. вдалося одинці обдурити столбичан і вони голосували на одинку, але тепер заявилися всі за числом 18. На вічу почав був промовляти учитель поляк з одинки. Він говорив по польськи. На питання посла Вислоцького зібрані відповіли, що не розуміють мови учителя та щоби говорив по українськи. На це учитель відгрожуючись утік з віча. Селяне скаржилися, що хоч в селі є т. зв. утраквістична школа, то цей учитель учить тільки по польськи, а дотого побиває дітей. — Пізно вечером мало відбутися того дня віче в селі **Верба,** але перешкодив дощ і там влаштував нараду лише орґанізатор УНДО в Дубні п. Маринюк.

РІВЕНЩИНА. 4. ц. м. посол Максимович з селянином Шияном, який з Покуття добровільно зголосився до передвиборчої праці на Волині, відбули три віча: в **Деревляній, в Клевані, й в Голошові.** Вічевики дуже радо витали посла Укр. Нац. Дем. Обєднання і селянина з Галичини, в якому вони бачили бажання селян з Галичини якнайтіснійше звязатися з українським селянством Волині. Одноголосно заявилися за Укр. Нац. Дем. Обєднанням і за листою ч. 18. — 6. ц. м. відбулося велике віче в **Грушвиці,** на якому промовляв посол Васильчук і селянин Шиян. Винесено таку резолюцію: Зібрані на вічу в селі Грушвиці в кількости 500 осіб одноголосно заявляють, що стоять однодушно за національний бльок при виборах всіх незалежних українських ґруп і голосувати будуть за ч. 18, та будуть його поширювати при виборах до сойму 18. травня та до сенату 25. травня. — Тогож дня відбулося велике віче в селі **Дятьковичах.** — По селах зустрічаються подекуди сельроби і радикали, але і сельробізм і радикалізм збудований в них просто на непорозумінні. Всюди заявляються за листою ч. 18. — 9. ц. м. відбулося передвиборче віче в **Шпанові.** Промовляв посол д-р Загайкевич. — 11. ц. м. мало відбутися віче в **Оржеві,** куди прибув посол д-р Загайкевич і сен. д-р Горбачевський. Поліція не допустила до віча заявляючи, що староста в Рівному казав не допустити до зборів пос. д-р Загайкевича. Зате того дня відбулося віче в **Брониках,** де промовляли посол д-р Загайкевич і сенатор д-р Горбачевський. — 11. ц. м. відбулося віче в **Корці.** Промовляли посолка М. Рудницька і посол П. Васильчук. Воних промовляли того самого дня на вічу в **Козаку.** Рівночасно відбулося віче в **Тучині,** на якому промовляв посол Вислоцький. На великому вічу в **Річиці.** 11. ц. м. виступали посли Паліїв і Кузик. На вічу були зібрані селяне із дооколичних сіл. — 11. ц. м. відбули посли Паліїв і Кузик друге віче в **Козлині.** На це віче прийшли до села осадники з дооколичних кольоній, але попали якраз на закінчення віча. Дякуючи праці кількох місцевих одиниць село Козлин має дуже гарну кооперативу, якою селяне дуже радіють. — 10. ц. м. посол Максимович відбув велике віче в **Грабові.** — 12. ц. м. на вічу в **Бабині,** промовляли посли: М. Рудницька і д-р Загайкевич, а 13. ц. м. в **Обарові** посли д-р Загайкевич і Максимович.

КОСТОПІЛЬЩИНА. 8. і 9. ц. м. відбулися віча в селах: **Злазне, Головін і Берестовець** з участю послів о. прапата Куницького і Тершаківця та кандидата п. Серветника. — 11. ц. м. посол Тершаковець з п. Серветником відбули віча в **Боршівці і Седлищу малому** і нараду в **Любашці малій.** — 12. і 13. ц. м. посол Тершаковець відбув віча і наради в селах: **Круги, Жобрин, Дюксин, Чудви** і в кольоніях **Троянівка і Ольхівка.** — 12. ц. м. відбулося віче в селі **Голубне.** Промовляли посол Кузик і п. Серветник. В 1928. р. майже всі в цьому селі голосували на 1-ку. Коли їм вияснено, яка була діяльність одинки, то всі постановили голосувати лише на листу ч. 18. Тогож дня вечером відбулося віче в селі **Друхова.** Зібрані вислухали з великим зацікавленням промов посла Кузика і п. Серветника та постановили як і в 1928. р. голосувати лише на листу ч. 18. В селі намагалися влаштувати наради „Визволенє“ та аґітатори московської листи ч. 20, але селяне заявили їм, що ні на московську ні на польську листи голосувати не будуть і до їх віч в селі не допустили. — 13. ц. м. відбулося віче в **Холопах великих і малих.** Це село є дуже бідне і там веде аґітацію „Визволенє“. На вічу промовляли посол Кузик і п. Серветник. В 1928. р. голосували тут на одинку, а тепер всі як один заявили, що голосуватимуть на 18-ку. Велике враження на зібраних зробила промова одного селянина про це, як „Визволенє“ відноситься до українців. До нього прийшли аґітатори листи „Визволеня“ ч. 3, говорили по українськи і дали йому українську книжочку та номерки, а коли від нього відійшли, то він почув їх розмову: Вони (себто українські селяне), мовляв, будуть голосувати на листу ч. 3, бо ще дуже дурненькі. Почувши це, селянин кинув їм книжечку і номерки і тепер взиває всіх українців голосувати лише на листу ч. 18. — 13. ц. м. відбулося віче в селі **Хотині.** Це село голосувало в 1928. р. і однодушно постановило голосувати і на цих виборах на листу ч. 18. Віче намагався перешкодити місцевий солтис Олесій Чубаїв, якому поліція наказала не допустити в селі до ніякої наради, але надармо. Селяне гостро осудили свого солтиса, який для них є гірший як чужинець. — Тогож дня посол Кузик і п. Серветник відбули віче в **Бистричі.** Помимо спізненої пори на вічу зібралося біля півтораста місцевих громадян, які постановили голосувати на ч. 18. — 14. ц. м. посол Кузик і п. Серветник відбули віче в **Селищах великих** коло Людвіполя. Село віддалене біля 60 км. від Костополя і залізниці, але є дуже свідоме. На віче зібралося кількасот осіб, які дякували послові за те, що до них навідався, і всі постановили голосувати тільки на листу ч. 18. Тогож дня відбулося віче в **Погорілках.** Туди намагаються поширити свій вплив „Визволенє“, але без успіху. Селяне будуть голосувати при виборах на листу ч. 18. — По всіх селах, де відбулися віча, вибрано по 3-ох людей, яким доручено вести працю при виборах.

Посол Кохан про ВОЛОДИМИРЩИНУ.

Поза численними і успішними вічами на Володимирщині, про які вже писалося в українських часописах, в часі від 1. до 10-го травня ц. р. відбулися в громадах: **Хмелів, Хмелівка, Микуличі, Яковичі, Березовичі, Бобичі і Бискупичі руські.** Ці віча були окружними. В них брали участь крім місцевих також селяне з дооколичних сіл. Промовляли на них посол Кохан і член Пов. виб. Комітету п. Юхим Бунда.

Належить піднести незвичайну свідомість окремих громад під національним оглядом та щирий вияв симпатій до Українського Нац. Дем. Обєднання. По вічах відбував посол Кохан ще окремі тісніші наради, на яких люде підносили ріжні місцеві болячки, яких на Волині не бракує. Зокрема всюди є величезне зацікавлення справою церкви і школи. За дуже рідкими випадками населення мусить вести боротьбу зі своїм духовенством, яке до сьогодня ніяк не може зрозуміти, що часи російського царату безповоротно минули. Не рідко трапляється неімовірне просто відношення духовників до своїх парохіян (Стенжаричі, Яковичі, Микуличі і багато інших), що безумовно оправдує загальну ненависть парохіян до них.

В багатьох селах, щоби зарадити бракові шкіл, самі люде з власного почину творять шкільні курси, які провадяться системою девятки. Загально є нарікання на владу, яка переслідує ці гарні вияви зацікавлення людей школою (прим. Микуличі).

На Володимирщині дуже сильно наростає кооперативний рух. Населення саме творить кооперативні установи і треба признати, що провадить їх як на початки взірцево. Дуже помічним в цьому є тепер орґанізатор кооператив п. Гр. Бараник, котрий обїхав вже всі існуючі кооперативи, а завдяки його вмілій і впертій праці повстає багато нових кооператив. Цей рух є особливо важний для тих громад, що порозкидані хуторами не мали досі крім церкви ніякого зібрного центра і жили зовсім відірвано.

При нагоді віч обговорюється значіння кооперативної ідеї і всіх можливостей, які мають значіння для відродження і виховання здорового та господарсько незалежного покоління. Всі віча, яких на Володимирщині влаштував посол Кохан з членами Пов. виб. Комітету досі вже понад 30, мали чисто діловий характер і безумовно не лише причиняться до успіху виборчої боротьби, але і оставлять по собі добрі наслідки для майбутньої творчої роботи. Намагання чужих елементів, особливо військових осадників, не допускати до віч, або їх розбивати, кінчилися завсігди їх невдачею і компромітацією.

Посол ЯВОРСЬКИЙ про ЛУЦЬКЕ ПОЛІССЯ.

Північна часть луцького повіту має вже характер правдивого Полісся. Ця часть повіту є і під оглядом української громадянської праці найбільше занедбана. Туди виїхав посол Яворський для передвиборчої акції. В першу чергу заїхав посол Яворський до Колок. Там не було заповіджене віче і не можна було його нашвидко зорґанізувати, бо громадяне зі страху перед поліційними репресіями бояться відступати хату чи подвіря на віче. А треба знати, що колківський постерунок вже має свою славу на Волині. Ось хочби зразок для характеристики. В Колках приступив до посла Яворського молодий ремісник Олександер Метешко і жалівся на поводження поліції, коли його було арештовано. Після цього Метешко сів з послом на фіру, щоби його трошка відпровадити. Тоді командант постерунку дігнав фіру і заявив, що арештує Метешка, називаючи його бандитом. На увагу посла, що польська конституція не дозволяє арештувати громадянина без наказу суду, командант казав Метешкові показати леґітимацію. Цей не мав при собі леґітимації і підкреслив, що комендант-же його знає, але командант це заперечив і забрав Метешка зі собою до десятника. Сам командант, а потім його заступник їхав за послом Яворським зі села до села, відстрашуючи цим людей від передвиборчих зборів.

Під такою охороною переїхав посол Яворський 8-го травня села: **Ситницю, Омелько і Рудники** та відбув у них короткі передвиборчі наради. Від 9-го до 11-го травня відбув посол наради в селах: **Черниж, Гараймівка, Холоневичі, Липні, Майдан липинський, Ничиґірка, Погулянка, Красноволя, Телці, Заріче, Осниця велика і мала** і віче в містечку **Чарторийськ.** Земля в тих околицях є піскова і селяне дуже бідні, нарід тут добрий, але незорґанізований і застрашений. До Укр. Нац. Дем. Обєднання ставиться прихильно і всюди виносить постанови при виборах голосувати на листу ч. 18.

Майже у всіх селах є нарікання на поміщиків за сервітут. Поміщики намагаються відібрати селам ліси і сіножати, або звільнити їх від сервітутів за якнайменшим винагородженням. Нарікають люде на поліційні протоколи і високі адміністраційні кари, а також на високі податки. З показаних платничих наказів посол Яворський ствердив, що відношення ґрунтового податку до самоуправних додатків є як 1 : 6.

В цілому районі, який переїхав посол Яворський, є всего дві філії „Просвіти“, в Омельні і Чарторийську. Грамотних всюди мало і нема виглядів, щоби цей стан покращав, бо багато сіл вийшло на хуторі і до школи є 2 до 4 км. дороги, в багатьох селах нема зовсім школи, а в інших з причини хороби учителів цілими місяцями немає в школах науки.

Як поводяться там з нашим населенням, може посвідчити такий факт з села Майдану. Дня 4. травня прийшла до солтиса того села, Гордія Сорочука о 10-ій годині вечером командант постерунку з Холоневич і учитель поляк з Вовча Ян Івановскі та зажадали, щоби солтис до 5 хвилин дав їм підводу. Коні були на паші і так скоро підводи не можна було дати. Тоді солтиса почали бити. На його крик збіглися люде, а тоді учитель виняв револьвер і грозив, що буде стріляти. Цей випадок викликав велике огірчення в цілій околиці, а сам Сорочук лежить безнадійно хворий в шпиталі в Луцьку.

З короткого побуту на Волині набрав посол Яворський переконання, що хоч там панують дуже тяжкі відносини, населення застрашене і збідоване, то всетаки воно свідоме того, що є частиною великого українського народу і вірить у своє краще майбутнє.

ВИБОРЧА ШТУКА?

В дубенському повіті заповіли православні „русскі“ священики, що 25-го травня ц. р. себто якраз в день виборів до сенату, будуть відбуватися хрестні ходи (процесії) до других сіл, як протест з приводу подій в большевії. Пояснюють, що дістали такий наказ з варшавської консисторії. Не маючи нічого проти цих процесій, не можна їх призначення саме в день виборів інакше назвати, як виборчою штукою, щоби відтягнути виборців від сповнення свого обовязку. Колиби вищі церковні власти не відкликали цих процесій, то виборці помимо цього повинні в першу чергу сповнити свій громадський обовязок і віддати свій голос при виборах на листу ч. 18.

Проти несовісної аґітації радикалів.

Перед самими виборами до сойму в окрузі Луцьк, Рівне, Костопіль, радикали (ч. 22) намагаються використати проти листи ч. 18. процес у Рівному проти кількох українців, в тому числі проти б. посла і кандидата з листи ч. 18. п. Л. Серветника. У статті „Рівенський процес і здемаскування п. Серветника“ „Громадський Голос“ з дня 10-го травня ц. р. закидує між іншим п. Серветникови, неначеб то він „своїх політичних противників з українців денунціював у старости“. „Громадський Голос“ подає зізнання старости на розправі, який зізнав, що п. Серветник при двох свідках доніс йому, що тов. Семенюк приготовив цілий виступ проти польського національного гимну на Шевченківській день Академії. Присутній на тім зізнанню старости п. Серветюк ні одним словом не спростував того зізнання старости“.

П. Серветник післав до „Громадського Голосу“ відповідне спростування, але що „Громадський Голос“ може його з політичних мотивів в пору не вмістити, то п. Серветник просить подати до прилюдного відома слідуюче:

Пишучи про те, що п. Серветник денунціював своїх противників, „Громадський Голос“ має на увазі лише одинокий випадок з п. Семенюком. Щодо цього, то староста під присягою зізнав, що про справу з Семенюком говорили йому свідки пп. Пекарський і Бульба. Запитані про це на розправі ці свідки під присягою заперечили твердження старости. Іншими двома свідками, яких „Громадський Голос“ не називає, малиби бути керовник слідчої експозитури Маєрскі і начальник політичного відділу Ґрюнерт. Тіж самі свідки зізнали, що п. Семенюк „учинив ґвалт“ над особою керовника слідчої експозитури і над іншими особами, що його задержали, але всі до одного свідки під присягою катеґорично заперечили це твердження. Поліційні аґенти під присягою твердили, що й п. Серветник бив поліцію, а не навпаки. Сам „Гром. Голос“ подає, що пол. аґент Ґрушецкий оскаржив Ст. Барнича (Боронюка), якого навіть в Рівному не було і його сам прокуратор вилучив з розправи. Це дає найкращу оцінку зізнання таких свідків, Та й взагалі українське громадянство знає ціну таким зізнанням і лиш „Громадський Голос“ в даному випадку дає віру зізнанням керовника слідчої експозитури і начальника політичного відділу в міру того, як йому це потрібно, не віручи зізнанням свідків пп. Пекарського і Бульби.

Зізнання п. Серветника є при актах справи і вони є єдино міродатними у цій справі. В них ні словом не згадано про те, що „Громадський Голос“ закидує п. Серветникові, а колиб він щось подібного зізнав, то воно напевно булоби у протоколі. З того всього видно, що ціла стаття проти п. Серветника в „Громадському Голосі“, який до речі не так давно містив дописи п. Серветника, є нічим іншим, як злобним і несовісним виборчим аґітаційним засобом.

Проєкти і пляни.

Станиславівське воєвідство приготовляє плян реґуляційних робіт на Дністрі та програму робіт задля охорони ґрунтів і доріг перед повінню та пристосіблення цеї ріки до плавби. Кошт проєктованих робіт виносить 450 тисяч зол.

Приготовляється також проєкт доставити водною дорогою повітам станиславівського і тернопільського воєвідства, що не мають доброго каміня на дороги, добірний камінь з камінеломів у Нижневі пов. Товмач.

Чи з тих плянів що вийде, це інше питання.

—o—

БЛІДНИЦЮ
БРАК КРОВИ УСУВАЄ
М-ра КРИШТОФОРСЬКОГО ХІНОВО-ЗАЛІЗИСТЕ ВИНО
з орлом на еспанській малязі

управильнює жіночі недуги, додає сили, збільшує апетит, причинює крови, **поліжницям дивно скоро привертає сили,** а спеціяльно поручають його лікарі в грудних недугах, по перебутих тяжких недугах, при загальному ослабленні, обірванні, бракові охоти до життя, нудоті, помороках, фізичному й умовому вичерпанні. Можна купувати в аптиках й дроґеріях, де немає замовляти прямо з фабрики у у власному інтересі, щоби устерегтися перед підрібками — **жадати виразно**

М-ра КРИШТОФОРСЬКОГО ХІНОВО-ЗАЛІЗИСТЕ ВИНО з орлом.

Ціни з оплаченою почтою й опакуванням є слідуючі:
2 пл. менш зл. 6 | 5 пл. менших зл. 13·—
1 „ подвійна „ 5 | 5 „ подвійних „ 22·—

Виключний склад і виріб на Польщу

Капуцинський Бальсам
з орлом виробу М-ра КРИШТОФОРСЬКОГО
після припису О. Норберта з Праги.

Найуспішніший в болях і корчах шлунка, усуває зле травлення, викликує неохибний апетит у нудоті, слабостях, блюванні й омороках, неоцінений середник у часі подорожей і прогульок та в жіночих недугах. Лічить застарілі рани, боляки, усуває біль зубів, горла, ясен, береже зуби від псованняся. Як неохибний домашній середник повинен находитися в кожнім домі — в наглих випадках віддає неоцінену прислугу. Жадати виразно капуцинського бальсаму з орлом, виробу М-ра Криштофорського, наслідування енерґійно відкидати.

Кожда правдива пляшка заосмотрена металевою пльомбою з Орлом.

Ціни з оплаченою почтою й опакуванням є слідуючі:
2 пл. зол. 5·— | 10 пл зол. 19·—
5 „ „ 10·— | 20 „ „ 35·—

Виключний склад і виріб на Польщу

РЕВМАТИЗМ

гостець, постріл, ісхіяс, ломання, натяження, кольки з перестуди, біль голови, зубів, катар, перестуду, болі шлунка, корчі й ін. усуває

PAIN EXPELLER З ОРЛОМ
виробу М-ра Криштофорського

Можна купувати в аптиках і дроґеріях, де немає замовляти прямо з фабрики — у власному інтересі, щоби устерегтися перед **безвартісними підрібками,** жадати виразно Pain Expeller з Орлом виробу М-ра Криштофорського — наслідування енерґічно відкидати.

Ціни з оплаченою почтою й опакуванням є слідуючі:
2 пл. зол. 4·50 | 10 пл. зол. 17·—
5 „ „ 9·50 | 20 „ „ 31·—

FABRYKA CHEMIZCNA Mr. KRZYSZTOFORSKI, Tarnów 7.

По широкому світі.

НА ГОРІШНЬОМУ ШЛЕСЬКУ відбулися 11. ц. м. вибори до місцевого сойму. Є це одиноке в Польщі воєвідство, що має таке самоврядування. Вибори випали в некористь уряду, бо на 48 манд. санація здобула тільки 10. Ґрупа Корфантого, запеклого ворога санації, здобула 13 мандатів, польські соціялісти 4, комуністи 2. Найбільше здобули німці, бо 16 мандатів і тому домагаються свого маршалка.

ПОВСТАНЯ ПРОТИ БІЛЬШОВИКІВ. Населення Забайкальської области, невдоволене колективізацією, збунтувалося, проти більшовицької влади. Селяни вбили кількадесятьох комуністів і прогнали відділ війська. Зате кіннота здавила повстання. Військо розстріляло багато повстанців, позамикало церкви а священиків пігнало на примусові роботи. — Успішнійше йде повстання в краю Азербейджані. В окрузі Веді-Базар до повстанців пристало військо. В ганджинськім повіті прийшло до кровавого бою з червоними військами, яке побито. Також в інших сторонах перемогли повстанці, здобувши гармати, скоростріли, броневики а навіть літака. В Кедебску прийшли їм з допомогою грузинські і вірменські повстанці. Всі важнійші дороги опановані повстанцями, так, що більшовики відрізані зовсім від Персії.

ФРАНЦУЗИ ВІДХОДЯТЬ ЗНАД РЕНУ. Між представниками німецького і французького уряду відбулася в Женеві конференція, на якій вирішено, що звільнення надренських земель від французьких військ має скінчитись до 30. червня ц. р. Разом з військами має забратись також французька залізнича сторожа з копальняної области Сари.

ПАЛЕСТИНА, яку Анґлія перемінила після світової війни на жидівську державу, стала видовищем крівавих заворушень між жидами та арабами, що творять 80 прц. місцевого населення. Заворушення скінчились судовими присудами на нуватців, з яких чимало покарано смертю. На домагання арабів анґлійський кольоніяльний уряд припинив тепер на кілька місяців приплив нових жидівських еміґрантів до Палестини. Викличе це протести цілого сіоністичного світу. Одначе анґлійська політика волить стратити симпатії жидів, щоб тільки ратувати захитане становище Анґлії серед магометанського світу, не тільки в Палестині, але й в Єгипті та в Індії.

СОЮЗ НАРОДІВ пригадався знову світови. Дня 12. ц. м. відбулося засідання Ради Союза в Женеві. Не рішено, як звичайно, нічого важного, а дві німецькі скарги на Польщу відложено до осени.

ПОВСТАННЯ В ІНДІЇ поширюється, хоч анґлійська влада арештувала не тільки Ґандія, але й його заступника Абаса Тябджі. Тепер провідником повстання стала індійська поетка Найбуд, яка заповіла, що в Індії не буде спокою, доки не здобуде повної незалежнисти. Анґлійська влада стягає дальше військо, але заповіла вже ріжні реформи в користь індійців.

Про відрочення та зменшення часу військової служби.

Українці повнять військову службу, але з причини незнання законів лише рідко користають з відрочень та зменшень часу військової служби. Щоби українські поборові знали про належні їм полекші, подаю потрібні інформації і зразки прохань.

Про поборовий вік.

Поборовий вік розпочинається в часі мира з днем 1. січня того року, в якому горожанин кінчить 21 рік життя, і тріває до того року, в якому горожанин кінчить 23. рік. В тому часі кожний чоловік має обовязок ставати до військової бранки. Бранка відбувається щорічно між 1. травня а 30. червня. Для тих, що з яких-небудь причин не стали до загальної бранки, відбувається додаткова бранка.

Хто може старатися про відрочення військової служби?

Відрочення військової служби мають право домагатися: 1) одинокі живителі родини; 2) власники одержаних в спадщині рільних господарств; 3) учні середніх шкіл, студенти високих шкіл (університетів, технік і т. п.), учні, що учаться ремесла. Я обговорю лише перші дві причини відрочення, бо тільки вони мають значіння для селян.

Відрочення військової служби одиноким живителям родини.

Одинокі живителі родини можуть просити про відрочення військової служби.

Хто є одиноким живителем?

Одиноким живителем родини є: 1) одинокий син неспосібних до праці родичів, батька-вдівця, або матери-вдови чи неправесної матери; 2) одинокий внук неспосібних до праці дідів, діда-вдівця або баби-вдовиці, поскільки вони не мають дітей спосібних до праці; 3) одинокий леґітимований син неспосібних до праці леґітимуючих родичів зглядно родича; 4) одинокий адоптований (прибраний) син неспосібного до праці адоптуючого батька; 5) рідний або природній брат неспосібних до праці братів і сестриць, що втратили обоє родичів або неправесну матір.

Брати і сестри поборового не стають на перешкоді відроченню військової служби, коли вони: 1) не можуть заробляти тому, що служать при війську або учаться в школах; 2) є неспосібні до праці як умові чи фізичні каліки; 3) виеміґрували перед 3 роками і пробувають за границею та не дають рідні ніякої допомоги.

Не береться також під увагу при признаванні відрочення брата новобранця, коли він мешкає окремо від родини і не має такого доходу, щоби міг допомагати в удержанні родини. Сестри новобранця по укінченні 18 року життя лише тоді стоять на перешкоді уділенню відрочення, коли староство ствердить, що вони можуть заступити новобранця як одинокі живителі родини.

Відрочення дістається тільки в тому випадку, коли удержання родини новобранця залежить виключно від його праці і коли новобранець справді цей обовязок виконує.

Хто стверджує неспосібність до праці?

Неспосібність до праці членів родини новобранця у віднесенні до чоловіків стверджує поборова комісія, а у віднесенні до жінок повітове староство через повітового лікаря. Є неспосібними до праці і не потрібують ніякого ствердження цього особи, що покінчили 60 рік

життя, самітні матері, що покінчили 45 рік життя, дівчата до покінченого 17-го і хлопці до покінченого 15 року життя включно. Коли кого признано раз постійно неспосібним до праці, то він вже не підпадає лікарським оглядинам, коли новобранець старається поновно про відрочення військової служби.

Залучники до прохання.

До прохання треба долучити: 1) фамілійний витяг (посемейний список), виставлений парохіяльним урядом. У витягу мають бути вичислені всі члени родини, без огляду на це, чи мешкають разом чи окремо; 2) посвідку громадського уряду про маєтковий стан, про доходи і зарібки прохаючого відрочення і його родини. Така посвідка мусить містити подрібні інформації про маєтковий стан.

Відрочення військової служби по причині одержання в спадку рільного господарства.

Таке відрочення військової служби прислугує власникам рільних господарств, які одержали їх у спадку по родичах зглядно по батьках родичів. Простір рільних господарств не сміє перевисшати 24 гектари.

В додатку відрочення служби можна признати лише власникам тих господарств: 1) в Галичині, яких чистий катастральний дохід з господарства виносить від 25 до 75 золотих річно; 2) на Волині, Холмщині, Поліссі й Підляші, яких ґрунтовий податок виносить від 8—24 золотих річно.

Є така практика, що відрочення признається власникам рільних господарств величини від 8—23 гектарів.

До прохання треба долучити: 1) доказ набуття в спадщині рільного господарства; 2) посвідку громадського уряду, що поборовий займається сам веденням господарства та що дохід з господарства вистарчає на виживлення одної родини зложеної з пяти осіб, а не перевисшає тричі такого доходу; 4) витяг з катастральних аркушів про висоту чистого катастрального доходу в Галичині, зглядно посвідку скарбового уряду про висоту ґрунтового податку на Волині. **Пос. В. Целевич.**

(Конець буде.)

НОВИНКИ

— Українське село під теперішню хвилю. З нагоди свята „Сільського Господаря“ в краю влаштовує Краеве Товариство „Сільський Господар“ у Львові дискусію на тему: „Українське село під теперішню хвилю“. Дискусію попередить реферат посла Остапа Луцького, на цюж тему. Дискусія назначена на день 24. травня (субота) ц. р., 11 год. передпол. у Львові, в салі „Української Бесіди“, вул. Рутовського 20. Головна Рада Т-ва „Сільський Господар“ просить всіх голов Філій Т-ва, секретарів, агрономів, сенаторів, послів та економістів, а зокрема наших хліборобів взяти участь в цих нарадах, які вкажуть нові шляхи для піднесення нашого села з господарської руїни.

— Книгарня „Рідної Школи“. З днем 10. травня ц. р. відкрила „Рідна Школа“ у Львові на ново свою книгарню, тим разом при вул. Сикстуській ч. 20. (в домі Народньої Гостинниці). Давний льокаль в домі Ставропігії відобрали їй, як відомо, кацапи і заложили тут російську книгарню. Кружки „Рідної Школи“ та всі її школи повинні тепер робити закупи книжок і всяких шкільних приладів тільки в цій книгарні. Все українське громадянство повинно піддержати цю книгарню, бо дохід йде на потреби рідного шкільництва.

— Нищать стрілецькі могили. В ріжних сторонах краю злочинні руки нищать могили українських стрільців. Про такі випадки доносять з Козової пов. Бережани, з Поморян пов. Золочів і з Білобожниці пов. Золочів. В Поморянах не тільки ушкоджено могили і поломано хрести, але навіть викинули кости. Поліція не викрила ніде виноватців, але українці знають, де їх шукати.

— Бомба в Бориславі. З Борислава доносять, що підчас кадемії, яку влаштували поляки в роковини визволення цілого міста від української влади, хтось кинув крізь вікно до салі бомбу. На салі повстав великий переполох, хоч бомба не вибухла. Кажуть, що це діло української військової організації.

— Всюди вони. В Празі пропав дивним способом студент Василь Михальчук, що писав недавно в ґазетах про роботу київської чрезвичайки у звязку з харківським процесом проти кількадесятьох українців. Він вийшов з дому і більше не вернув. Загально думають, що його вбили аґенти чрезвичайки, як це сталось з ґен. Кутеповом.

— Грабіжницький напад. З одного банку у Львові відобрала 57-літня Штенґльова 600 долярів. Бачило це двох людей, які вийшли за нею, і коли Штенґльова ввійшла до сіний камениці, де мешкала, вони кинулися на неї і видерли їй торбину з грішми. На крик ограбленої кинулися прохожі за втікаючими бандитами й одного зловили на вулиці, а другого в канцелярії одного адвоката, куди він сховався. Гроші знайшлися. Арештовані оба жиди, оден з Варшави, другий з Лодзі.

— Арештування. Поліція переводить масові арештування українців у Львові, Перемишлі, та по інших містах. Причина незвісна. На Волині арештовано в останньому часі коло 200 людей.

— Велика крадіж. До бюра окружної дирекції публичних робіт у Львові дісталися злодії і розбивши касу, збрали 20 тисяч зол. Бюро находиться в будинку воєвідства. Поліція арештувала цілу шайку підозрілих людей.

— Румунська поліція арештувала бандитів, що ограбили недавно американця Девея, румунського посла Давілу та гр. Шембекову, в часі їзди автом. Є це пять циганів з околиці Букарешту. Зрабовані предмети й дорогоцінности відобрали їм і звернули пошкодованим. Тільки гроші пропали.

Від Редакції „Життя і Знання“. Дішло до відома Редакції, що дехто не співробітничає в „Житті і Знанні“, тому, начеб то Редакція домагалася тільки надсилання довших статтей. Справа мається зовсім інакше. Редакція стоїть на становищи, що статті в нашому журналі повинні бути недовгі, по можности гарно ілюстровані, формою якнайбільше популярн.і Зрештою приймає статті у такому виді й такій величині, як автор даної статті її надішле. Справляючи таким робом невірну поголоску, просить Редакція наших письменників і учених популяризаторів надсилати статті, хочби найкоротші, одначе актуальні. Незвичайно радо буде витати Редакція звідомлення і статті про ріжні винаходи, як чужинців так і рідних винахідчиків.

ч. 75.

—o—

Законні міри і ваги.

З днем 1. липня буде обовязувати в Польщі розпорядок міністра торговлі і промислу про законні міри і ваги. Цей розпорядок забороняє міряти землю на морґи та вживати такі давні міри, як десятина, сяжень, локоть, аршин, або фунт, гарнець, кварта і т. п. Зате приписані є міри: метер, ар (сто квадратових метрів), гектар (сто арів), кільоґрам, метричний сотнар (100 кґ.), тонна (10 сотнарів), літер, гектолітер і т. п.

Хто буде вживати, навіть дома, інших мір, наражується на грошеву кару до 1000 зол. або арешт до 6 тижнів.

ДОПИСИ

КОЛОМИЙЩИНА. **Геть з хлібоїдами!** Багато наших чесних людей жалується на панотців, що вони протеґують хлібоїдів: дають їм в церкві у Велику Пятницю нести плащеницю, при т. зв. великих обходах трійцю, свічі і т. п., приймають їх до церковного брацтва, позичають їм гроші з церковних скарбон і т. д., ставляють їх на рівні або й вище з людьми, які йдуть з народом, належать до народних товариств, дають на народні цілі і т. п. Таке поведення священиків не заслуговує на похвалу. Чейже священики знають, що найтяжчим гріхом є зрада свого народу. Хлібоїди, ідучи проти інтересів українського народу за миску сочевиці, є неаби-якими грішниками і їх повинноси всюди обминати. Хлібоїди не повинні парадувати в церкві зі свічами в Святая Святих, бо то місце для людей чесних, для людей, що мають заслуги для церкви й народу. Виступи хлібоїдів в церкві обурюють чесних людей і морально на вірних не впливають. — Л.

ВОЛОДИМИРЦІ, ПОВ. ЖИДАЧІВ. **Розвязання „Сокола“ і чит. „Просвіти“.** Свого часу появилися в селі Дубравці хлопці з Володимирець, співаючи на вулиці української пісні. Цю прогульку володимирців до Дубравки, що була звичайними парубоцькими відвідинами з одного до другого села, окричали чомусь нападом на кацапів в Дубравці і наслідком того вже довший час сидить кільканайцять хлопців з Володимирець у стрийській тюрмі. Тепер цей „напад“ староство приписало т-ву „Сокіл“ і читальні „Просвіта“ у Володимирцях і оба ці т-ва розвязало, а воєвідство це розпорядження затвердило. Про постанову воєвідства повідомило староство т-во „Сокіл“ письмом з дня 24. березня ц. р., в якому кажеться, що т-во „Сокіл“ переступило означений статутами свій обсяг ділання. „Зокрема — кажеться в цьому письмі — стверджено, що члени т-ва, керуючись настроями політичної натури, зорґанізували і виконали дня 12. лютого з. р. збройний напад на мешканців громади Дубравка, які є сторонниками старорускої партії. Про приготовання до зґаданого нападу знала управа т-ва, але не старалася тому перешкодити, ані не повідомила про це в пору відносного постерунку державної поліції“.

Розуміється, твердження адміністративної влади є зовсім безпідставне, бо т-во „Сокіл“ не мало нічого спільного з прогулькою хлопців до Дубравки і навіть не знало про неї. Колиж між хлопцями були навіть члени „Сокола“, то це не значить, що за них мусить відповідати ціле т-во. А вже зовсім ніякої підстави не має твердження староства чи воєвідства, що управа т-ва повинна доносити про шось до поліції, що належить виключно до завдань органів державної влади. В цьому дусі оба т-ва внесли відклик до міністерства внутрішних справ.

ОГОЛОШЕННЯ.

Д-р Іван Ціпановський

працює як досі в **Коломиї** при вул. **Тарнавських** (напроти польського Сокола).

Пересвітлює і насвітлює апаратом Рентґена. Насвітлює кремінною (кварцовою) лямпою і лямпою „Sollux“. 1—3

Плоский годинник

Новий винахід XX. віку

з вічним недостовчення склом

тільки за 5·93 (замісць 25)

Висилаємо почтою за післяплатою елеґантний ніклевий годинник „Chronometr“. Звичайний хід, на камінням. Вирегульований до хвилини з ґарантією за добрий хід на 8 літ, **2 шт. 11·60, 4 шт. 22·68, 6 шт. 33·60.** — Ліпшої якости **7·75, 9·50, 11.50, 15, 18, 21, 25, 35, 40, 45, 51, 60 і 65 зол.** На руку з паском **10·50, 14, 17, 20, 25, 30, 35, 40, 50 і 57 зол.** З французького нового золота „Placke d'Or“ нічим не ріжниться від правдивого золота 14% карат. **15·50, 2 шт. 30, 3 шт. 44 зол;** ручні з паском ліпшої якости **20 25, 37, 45, 55, 65.** Столові будильники **15, 17 і 20,** ліпшої якости **25, 30 і 40 зол.** Ланцушки з нового золота по **2·15, 3, 3·75, 4·85 і 6 зол.** Належитість за пересилку і опакування платить купуючий. Фабричний склад женевських годинників

„MONTRE“ Warszawa Sienna 27. Tel. 43087.

Наша фірма істнує від року 1900. Нагороджена багатьома золотими медалями і хрестами. В доказ доброї якости наших годинників одержуємо тисячі листів з подяками. З браку місця містимо деякі: (Ч. 4310). За присланий годинник дуже дякую, ходить до хвилини і на вид дуже гарний. Я дуже здивований, що ходить ліпше від „Омеґи“, котрий спішить, або спізняє. Годинник одержаний від Вас ходить точно, прошу о ласкаве прислання мені можливо в короткому часі ще два годинники. По одержанню замовлю більшу кількість для цілого бюра. Іван Калужинський, Люблін. (Ч. 3455). Вп. П. Прошу вічливо прислати ще один годинник з фр. нового золота. При тій нагоді маємо честь подякувати за 3 одержані годинники, з котрих ми дуже вдоволені. На днях вишлемо замовлення на кілька годинників для Т-ва Молоді в Голубнику.Стан. Борович, Предсідник Т-вРільництва в Кутні.

БРИТВИ з анґ. стали 5·50, 7, 8·50, 10, 12, 15, 20 зол.

МАШИНКИ до волосся з запасними гребіннями 8·50, 10·50, 12, 15, 18 і 25 зол.

ГОДИННИК з американського нового золота „Амер. d'or“

Фірма істнує від року 1900. — Нагороджена багатьома золотими медалями і хрестами.

Нічим не ріжниться від правдивого золота 14 кар. тільки за **8·75 зол.** Увага: годинники наші не мають нічого спільного з годинниками інших реклям. Висилаємо почтою за післяплатою елеґантний годинник. Хід звучний на каміннях. Вирегульований до хвилини з ґарантією за добрий хід на 8 літ. 2 шт. 17 зол., 4 шт. 32·50, 6 шт 47·50. Ліпшої якости 11·50, 15, 18, 21, 25, 35 зол. На руку з паском ніклевий 14, 17, 20, 25, 30, 35, 40, 50 і 57 зол. Критий Ankier з трома америк. накривами зол. 16·75, 19, 22, 26, 30, 35, ручний з паском ліпшої якости 20, 25, 37, 45, 55, 65. Столові будильники 15, 17 і 20, ліпшої якости 25, 30 і 40 зол. Ланцушки з нового золота по 2·15, 3, 3·75, 4·85 і 6 зол. Годинники РЕКЛЯМОВІ кишеневі марки „Chronometr“ НІКЛЕВІ по ціні 5·87, 2 шт. 11·60, 3 шт. 17·20, 5 шт. 28·50, 7 шт. 39·50, 10 шт. 55·85. Належитість за пересилку і опакування платить купуючий.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД ЖЕНЕВСЬКИХ ГОДИННИКІВ

JÓZEF JAKUBOWICZ, Warszawa, Sienna 27,

ODDZIAŁ 3.

Багато листів з подяками. З браку місця поміщуємо декотрі. — В. П. Якубович, отсим замовляю годинник з ам. золота. Це вже третий годинник, з попередніх єсьм **дуже вдоволений.** Федір Блават, управитель школи Клоня. — Добрий годинник купиш у знаній у всіх сторонах краю фабриці **J. Jakubowicz, Warszawa 3. — Витяти! — Заховати! — Поручати,**

Видає С-ка „Діло“, зар. стов. з обмеж. пор. — За редакцію відповідає Ол. Кузьма — З друкарні Вил. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.